

EIROPAS KOMISIJAS ATBILDES

UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS ĪPAŠO ZIŅOJUMU

Atbalsts bezdarba risku mazināšanai ārkārtas
situācijā (*SURE*)

SURE finansējums palīdzēja saglabāt darbvietas Covid-
19 krīzes laikā, bet šā instrumenta pilna ietekme nav zināma

Saturs

I KOMISIJAS ATBILŽU KOPSAVILKUMS	2
II. KOMISIJAS ATBILDES UZ REVĪZIJAS PALĀTAS GALVENAJIEM APSVĒRUMIEM.....	3
1. ZIŅOŠANA PAR <i>SURE</i> IETEKMI	3
III. KOMISIJAS ATBILDES UZ REVĪZIJAS PALĀTAS IETEIKUMIEM.....	4
1. 1. ieteikums. Novērtēt instrumentu " <i>SURE</i> "	4

Šajā dokumentā ir sniegtas Eiropas Komisijas atbildes uz Eiropas Revīzijas palātas (turpmāk tekstā "ERP") īpašā ziņojuma apsvērumiem saskaņā ar [Finanšu regulas 259. pantu](#), un tās ir jāpublicē kopā ar īpašo ziņojumu.

I KOMISIJAS ATBILŽU KOPSAVILKUMS

Komisija Eiropas Revīzijas palātas (ERP) īpašo ziņojumu vērtē atzinīgi. *SURE* ir bijis svarīgs ārkārtas instruments, ko Savienība ātri un savlaicīgi izveidoja, lai solidaritātes garā aizsargātu darbvietas un ienākumus, vēršoties pret smagajām negatīvajām sociālekonomiskajām sekām, ko izraisīja Covid-19 pandēmija. Ar *SURE* palīdzību ir sniegts finansiāls atbalsts aizdevumu veidā, ko ES piešķir dalībvalstīm ar izdevīgiem nosacījumiem, lai tās varētu finansēt saīsināta darba laika shēmas vai līdzīgus pasākumus, jo īpaši pašnodarbinātām personām, un dažus ar veselību saistītus pasākumus. Komisija emitē sociālās obligācijas *SURE* instrumenta finansēšanai.

Visas dalībvalstis — arī tās, kuras nebija tiešas labuma guvējas — atbalstīja šo instrumentu, sniedzot brīvprātīgas garantijas, tādējādi demonstrējot Eiropas solidaritāti starp dalībvalstīm ar Eiropas Savienības starpniecību. *SURE* regula tika pieņemta 2020. gada maijā, un pirmie maksājumi dalībvalstīm tika veikti 2020. gada oktobrī. *SURE* sniedza finansiālu palīdzību 19 dalībvalstīm, no ko kurām vairāk nekā puse bez sākotnējā aizdevuma, saņēma papildu finanšu līdzekļus. Līdz 2022. gada beigām kopējais finansējums 100 miljardu EUR apmērā būs gandrīz izsmelts.

Komisija uzskata, ka *SURE* ir izrādījies efektīvs, aizsargājot Eiropas darbaspēku un uzņēmumus. Saskaņā ar jaunāko (ceturto) pusgada ziņojumu¹ *SURE* 2020. gadā atbalstīja aptuveni 31,5 miljonus cilvēku un 2,5 miljonus uzņēmumu, kas veido gandrīz vienu trešdaļu no kopējās nodarbinātības un uzņēmumu skaita 19 saņēmējās dalībvalstīs. Mazie un vidējie uzņēmumi ir bijuši galvenie *SURE* atbalsta saņēmēji, jo īpaši pandēmijas visvairāk skartajās nozarēs.

Komisija arī uzskata, ka *SURE* ir izrādījies efektīvs, mazinot pandēmijas ietekmi uz darba tirgu 2020. gadā un veicinot strauju ekonomikas atlabšanu 2021. gadā, kas notika daudz ātrāk nekā iepriekšējās krīzēs. Savā jaunākajā pusgada ziņojumā Komisija lēš, ka politiskā reakcija uz Covid-19 krīzi, tostarp *SURE*, līdz 2020. gadam efektīvi pasargāja aptuveni 1,5 miljonus cilvēku no bezdarba.

Komisija līdz 2022. gada beigām ir izdevusi četrus pusgada ziņojumus, katru reizi pārsniedzot savu juridisko pienākumu saskaņā ar *SURE* regulu attiecībā uz analīzes tvērumu, vienlaikus ievērojot arī ziņošanas prasības saskaņā ar ES *SURE* sociālo obligāciju satvaru.

Attiecībā uz nepilnīgajiem dalībvalstu paziņotajiem datiem par darba ņēmēju un uzņēmumu skaitu Komisija uzsver, ka saskaņā ar sociālo obligāciju regulējuma 2.4. iedaļu par ziņošanu ir atbildīgas saņēmējas dalībvalstis². Komisija ziņoja par datu iztrūkumiem pusgada ziņojumos un mudināja dalībvalstis iesniegt trūkstošos datus vai atjaunināt iepriekšējās aplēses nākamajam ziņošanas procesam. Tā kā tas dažos gadījumos izraisīja būtiskas izmaiņas aplēstajos kopējos skaitļos, nebija iespējams precīzi noteikt kopējo aptverto cilvēku un uzņēmumu skaitu, jo īpaši agrīnajā ziņošanas periodā. Komisija nav pieprasījusi dalībvalstīm sniegt faktiskos izpildes datus, ja tie nebija pieejami saprātīgā termiņā, jo tas, iespējams, būtu ievērojami aizkavējis datu vākšanu, un tas nebija prasīts *SURE* regulā.

Komisija atzīst, ka nav vienkārši pilnībā nošķirt *SURE* ietekmi no valstu shēmu ietekmes, jo *SURE* nodrošina otru aizsardzības līniju. Tomēr Komisija pusgada ziņojumos par *SURE* ir sniegusi dažus

¹ Publicēts 2022. gada 23. septembrī: <https://economy-finance.ec.europa.eu/system/files/2022-09/Fourth-report-on-the-implementation-of-SURE.pdf>.

² Sk. arī pirmo pusgada *SURE* ziņojumu (17. lpp.), kas publicēts 2021. gada 22. septembrī: [com2021_148_en_act_part1_v6.pdf](https://ec.europa.eu/economy_finance/com2021_148_en_act_part1_v6.pdf) (europa.eu).

pierādījumus par *SURE* ietekmi, tostarp par katru dalībvalsti, un tā lomu valstu saīsināta darba laika shēmu un līdzīgu pasākumu izveides stimulēšanā.

Savienība izveidoja *SURE* instrumentu, lai papildinātu pašu dalībvalstu finansējumu atbilstīgajām valstu shēmām. *SURE* sniedz atbalstu aizdevuma veidā dalībvalstīm kā otro aizsardzības līniju. *SURE* regulā nav prasīts novērtēt, kā valstu shēmas, ko atbalsta *SURE*, papildina citas valstu shēmas. Valstu sociālā nodrošinājuma sistēmu izstrāde joprojām ir katras dalībvalsts prerogatīva.

II. KOMISIJAS ATBILDES UZ REVĪZIJAS PALĀTAS GALVENAJIEM APSVĒRUMIEM

1. ZIŅOŠANA PAR *SURE* IETEKMI

Komisijas ziņošanas pienākumi ir noteikti *SURE* regulā. Konkrētāk, saskaņā ar 14. pantu Komisijai būtu jāziņo Eiropas Parlamentam, Padomei, Ekonomikas un finanšu komitejai (EFK) un Nodarbinātības komitejai par finansiālās palīdzības izmantošanu, tostarp neatmaksātajām summām un piemērojamo atmaksas grafiku saskaņā ar *SURE*, un par to ārkārtas apstākļu turpināšanos, kas pamato šīs regulas piemērošanu.

Papildus juridiskajām prasībām Komisijai saskaņā ar sociālo obligāciju satvara 2.4. iedaļu ir arī jāziņo par *SURE* ieņēmumu sadali un ietekmi, tostarp par to darba ņēmēju un uzņēmumu skaitu, kuri guva labumu no *SURE* atbalstītajiem pasākumiem³.

Komisija līdz 2022. gada beigām ir izdevusi četrus pusgada ziņojumus, lai izpildītu savus ziņošanas pienākumus saskaņā ar *SURE* regulu un ES *SURE* sociālo obligāciju satvaru, un turklāt tā sniedza papildu analīzi⁴.

Revīzijas palāta arī norāda, ka dalībvalstu sniegtajos datos par darbinieku un uzņēmumu skaitu, uz kuriem attiecas *SURE*, ir nepilnības⁵, tāpēc tā uzskata, ka nav iespējams iegūt pilnīgu priekšstatu par personu un uzņēmumu skaitu, uz kuriem attiecas *SURE*⁶.

Komisija piekrīt, ka dalībvalstu sniegtie dati par darba ņēmēju un uzņēmumu skaitu ne vienmēr bija visaptveroši. Tomēr Komisija pusgada ziņojumos ziņoja, ka dalībvalstu sniegtie dati bija nepilnīgi. Turklāt katrā ziņošanas gadā Komisija centās pēc iespējas precīzāk novērtēt kopējo aptvēruma rādītāju, pārbaudot datus un aizpildot datu iztrūkumus, piemēram, pamatojoties uz pamatotiem pieņēmumiem un datiem, kas pieejami no citiem avotiem. Par katru ziņošanas gadu Komisija aicināja

³ Saskaņā ar Sociālo obligāciju regulējuma 2.4. iedaļu Komisijai būtu jācenšas iegūt attiecīgos datus un rādītājus no saņēmējām dalībvalstīm, apkopot pieejamos datus un ziņot par tiem. Šajā iedaļā arī atzīts, ka Komisijas ziņojumi būs atkarīgi no saņēmēju dalībvalstu sniegtās informācijas kvalitātes un detalizētības un ka Komisija to nekontrolē pilnībā.

⁴ Šajā analīzē ir iekļauta informācija par politikas pasākumu, tostarp *SURE* atbalstīto politikas pasākumu ietekmi, lai mazinātu pandēmijas ietekmi uz nodarbinātību, un aplēses par dalībvalstu procentu ietaupījumiem. Papildu tehniskā analīze tika sniegta arī divos pantos ceturkšņa ziņojumā par eurozonu (*QREA*).

⁵ Skatīt apakšvirsrakstu pirms 52. punkta sadaļā "Apsvērumi", 56. punktu sadaļā "Apsvērumi" un 4. izcēlumu.

⁶ Sk. kopsavilkuma VIII punktu un 70. punktu sadaļā "Secinājumi un ieteikumi".

dalībvalstis sniegt trūkstošos datus vai atjaunināt iepriekšējās aplēses, lai turpmākajos ziņojumos uzlabotu ziņošanas kvalitāti.

Komisija arī piekrīt Revīzijas palātai, ka dalībvalstu sniegtie dati par darba ņēmēju un uzņēmumu skaitu saistībā ar *SURE* atbalstītajiem pasākumiem dažos gadījumos balstījās uz aplēsēm. Tomēr tā uzskata, ka prasība dalībvalstīm sniegt faktiskos izpildes datus par katru pasākumu, ja tie nav pieejami, būtu pretrunā sociālās nodrošinājuma politikas pasākumu izstrādei un nebūtu korekti, ņemot vērā ārkārtas situāciju, kas ir *SURE* pamatā. Turklāt no konceptuālā viedokļa datu apkopošana par visiem pasākumiem ir sarežģīta, jo īpaši, ja darba ņēmēji un uzņēmumi ir tiesīgi saņemt vairāk nekā vienu pasākumu. Lai risinātu šo problēmu, Komisija ir lūgusi dalībvalstis ziņot tikai par lielāko(-ajiem) pasākumu(-iem), lai nodrošinātu, ka *SURE* pozitīvā ietekme netiek pārspīlēta.

Revīzijas palāta arī apgalvo, ka instrumenta struktūra neļauj atsevišķi novērtēt *SURE* ietekmi no valstu shēmu ietekmes, un tāpēc secina, ka Komisija nevar novērtēt *SURE* rezultātus katrā dalībvalstī⁷. Komisija atzīst, ka nav vienkārši pilnībā nošķirt *SURE* ietekmi no valstu shēmu ietekmes, jo *SURE* nodrošina otru aizsardzības līniju. Tomēr Komisija pusgada ziņojumos par *SURE* ir sniegusi dažus pierādījumus par *SURE* ietekmi un tā lomu valstu saīsināta darba laika shēmu un līdzīgu pasākumu izveides stimulēšanā. Šajos pusgada ziņojumos Komisija ir analizējusi aptverto darba ņēmēju un uzņēmumu skaitu katrā dalībvalstī un aplēsusi katrā dalībvalstī saglabāto darbvieta skaitu. Visbeidzot, dalībvalstis lūdza atbalstu *SURE* ietvaros, lai segtu lielāko daļu savu izdevumu par atbilstīgām valsts shēmām. Tikai neliela daļa ir finansēta ar citiem līdzekļiem. Tāpēc *SURE* tvērums darba ņēmēju un uzņēmumu skaita ziņā kopumā ir līdzīgs valsts shēmu tvērumam.

Attiecībā uz revīziju un kontroli Komisijai apzinās, ka ES var tikt pakļauta reputācijas riskam, ja no ES budžeta finansiāli atbalstītie pasākumi tiek uztverti kā tādi, kas ir pakļauti krāpšanas riskam⁸. Komisija uzskata, ka šo risku mazina darbības, kas izriet no dalībvalstu pienākumiem atklāt krāpšanu un pārkāpumus, kā noteikts *SURE* regulā un aizdevuma līgumā.

III. KOMISIJAS ATBILDES UZ REVĪZIJAS PALĀTAS IETEIKUMIEM

1. 1. ieteikums. Novērtēt instrumentu "*SURE*"

(Ieviešanas mērķtermiņš: līdz 2024. gada 3. ceturkšņa beigām.)

Šajā novērtējumā iekļaujami šādi aspekti:

- i. cik lielā mērā *SURE* un valsts pasākumi pievienoja vērtību (attiecībā uz visiem *SURE* mērķiem, tostarp ar veselību saistītiem pasākumiem);

Komisija piekrīt šim apakšieteikumam.

- ii. Vai un kā *SURE* papildināja valstu pasākumus;

Komisija piekrīt šim apakšieteikumam.

⁷ Sk. kopsavilkuma VIII punktu un 70. punktu sadaļā "Secinājumi un ieteikumi".

⁸ Sk. 47. punkta sadaļā "Apsvērumi", pēdējo teikumu.

- iii. Vai *SURE* satvars bija tāds, ka izdevās efektīvi mazināt pārkāpumu un krāpšanas risku (ņemot vērā dalībvalstu paziņotos gadījumus).

Komisija piekrīt šim apakšieteikumam.